

פרשת אמור

במידת הצורך יופיעו כמה מעמידים כדי שנעמוד בהם מעט, לדוגמא "בכל מוֹשְׁבֵי־תִיכֶם" (כג,ג) יש לעמוד מעט במס ובבית ולהאריך יותר בכף ששם הטעם העקרי, סוף-פסוק.

דוגמאות נוספות: "אשר-תקראו אתם בקוֹעֵדֵם" (פסוק ד), "פסח לִי" (פסוק ה).

במילת "לְהַחֲלוֹ" (כא,ד) סימן הטרחא בהא איננו הטעם טרחא כי אם מעמיד, והקו דמוי המעמיד בלמד איננו מעמיד כי אם סוף-פסוק, זהו טעם מורכב המכונה מאיילה²³⁹ שמנגינתו נשכחה מאתנו, מ"מ הוא מלרע עם העמדה בהא ולא יתכן שהטעם העקרי יהיה בהא מפי שהטעם העקרי לא בא אלא בהברה האחרונה (מלרע) או לפני האחרונה (מלעיל), אבל לא שלוש הברות לפני סוף המילה. במקרא יש חמשה מקומות בהם מופיע המאיילה לפני סוף פסוק. לדוגמא: מילת "לְדַרְתִּיכֶם" (במדבר טו, כא).²⁴⁰

ישנם אחד עשרה מקומות במקרא בהם מופיעה המאיילה²⁴¹ עם אתנח, לדוגמא: "בשבעתיכם" (במדבר כח, כו), "ותאמרנה לָהּ" (רות א, ג). אבל "לְרַצְנְכֶם" (ויקרא כב, יט) - הוא איננו מאיילה אלא טעם אתנח עם מעמיד לפניו, כי יש מעמיד ולא טרחא.²⁴²

המעמיד ושני טעמים במילה אחת והטעם מאיילה

לטעמי המקרא הקובעים את הסלסול והמנגינה של כל מילה יש תפקיד חשוב בקביעת טעם המילה דהיינו באיזו הברה יש להאריך יותר מן האחרות. המעמיד (המכונה גם מתג, געיא ומאריך) הוא קו אנכי קטן תחת האות, אשר גם הוא קובע שצריך להאריך בהברה בה הוא מופיע, אולם משך הארכה קצר יותר מזה של הטעם העיקרי של המילה. לדוגמא "אמור אל-הקהנים" (כא,א) עיקר הטעם הוא בנון לכן צריך להאריך בה ביותר, מ"מ יש לעמוד מעט בכף מפני המעמיד שבו. בדומה לכך יש לעמוד מעט באלף של "ואמרת" (שם) ולמד של "ולאחתו" (פסוק ג).

את תפקיד המעמיד משמשים לפעמים גם הטעמים קדמא (דורבן) ושופר הולך כמו "ובבשרם" (פסוק ה), "לאלקיהם" (פסוק ו), "וקדשתו" (פסוק ח) ויש לעמוד בהם מעט, מלבד מקום הטעם העקרי ששם יש להאריך יותר.²³⁶ ואינם דומים לפסוק "ויצא

פרח ויציץ ציץ" (במדבר יז, כג) ששם יש ממש שני טעמים באותה המילה ולכן יש להאריך כדבעי בשניהם.

גם סוף-הפסוק מסומן בקו קטן כמו המעמיד וכדי להקל עלינו להבחין ביניהם הוסיפו המדפיסים נקודותיים²³⁷ בסוף הפסוק והשאירו את הטעם דמוי המעמיד במקומו²³⁸ כדי שנדע היכן הטעם העיקרי במילה, כמו שנשאר שופר הולך לפני פסק (ונקרא מונח לגרמיה), כמו למשל בפסוק "והניף הכהן | אתם" (כג,כ) כדי שנדע שמקום הפסק הוא בהא.

²³⁹ לא ממש מאיילה שהוא לא נמנה בי"א מקומות בהם מופיעה המאיילה, אלא הוא דומה למאיילה ולמדקדקים יש לו שם בפני עצמו.

²⁴⁰ עיין מה שכתבנו על "לדרתיכם" דשמן משחת קודש (שמות ל, לא) שבספרים שלנו אינו מאיילה אלא מעמיד וסוף-פסוק.

²⁴¹ וצריך לדעת שהטעם המשרת טרחא בספרי אמית נקרא גם טרחא מאיילה להבדילו מן הדחי והוא אינו המאיילה המדובר כאן שהוא טעם מפסיק.

²⁴² ויש הקוראים לאתנח בראש הפסוק סחפא.

²³⁶ וקדמא זו שבה בתיבה אחת עם הזקף-קטן שמה דרבן, ואין ההעמדה בה שווה להעמדה של השופר הולך. עיין לעיל בסוף דברינו על טעמים שאינם קונים מקומם על פרשת חיי שרה בעניין הקדמא.

²³⁷ גם בלעדי סימן הנקודותיים אפשר להבחין שזה סוף פסוק - שאם לא בא טעם אחר במילה אז הקו הקטן הנ"ל האחרון במילה הוא סוף פסוק ואלה שלפניו אם ישנם כאלה, הם מעמידים.

²³⁸ ויש מן המדפיסים שעושים את המעמיד הרגיל דק יותר מן הקו שהוא סוף פסוק.